

Ki játsszon „Jézuskát?”

Nem is olyan egyszerű ez a kérdés, amint hinné az ember. Hiszen ahhoz, hogy titokban hazalopjon egy formás fenyőfát, majd karácsony este megszervezze a gyerekek sétáltatását, s a fa földiszítését, más sok-sok leleményre van szükség. De még aztán: mi lesz a fával? Mert az már hullik, vedlett csúfság, ami marad belőle. Ellen-Jézuskát — vagy Téliapót, ahogy tessék — kell ilyenkor játszani, ott, ahol nincs valami jóféle kályha a környéken, netán a lakásban.

Az a nagy baj, hogy a fenyőfának van egy rossz tulajdonsága: ágal vannak. A kisebbeket az ügyesek még valamelyest beletörölgetik a mit sem sejtő kukába, de mi legyen a nagyobbakkal így új év után. Valóságos kis fenyőfák, amelyeknek ki a ház- vagy központi fűtés

házak előtt, a hóba szúrta vitézül álló gálnak a díszektől megfosztott fák. Kivéve ott, ahol egyszerűen azt a módját választják, hogy kihajítják az ablakon a fölösleges karácsonyfát.

S ha jól utánagondolunk, nemcsak a fenyőfákkal vannak, s lesznek bajban egyre többen — hiszen néhány év múlva egész Szegeden konvektoros, radiátoros város lesz —, hanem — hála technikai civilizációnknak —, a különböző háztartási készülékek hatalmas dobozaival is, s egyéb olyan használatlan semmiségekkel, amelyek a lakásba már nem, a kukába még nem férnek bele. Mi lenne a megoldás? Eppen ezért címezem soraimat Téliapónak. Hátha jövőre kitalál valamit.

V. M.

Kit véd az ügyvéd?

— Mondjuk — leütök valakit. Gondolom, ilyet csak kevés felindulásból tennék... Pechemre, az illető komolyan megsérülne. Mondjuk: nem hal meg. Súlyos testi sértes. Vagy szándékos emberölés kísérlete. Elmennek Önhöz...

— Nem jönne, mert előzetes letartóztatásban lenne... — vág bele dr. Ábrahám László ügyvéd. — De hagyjuk. Ez nem játék. Aki nek jogászhoz kell fordulnia — akár ügyvédhez, akár csak a bíróság előtt kell megjelennie, az soha nem tud tréfát csinálni ügyéből. A bíróság úgy, annak, aki oda kerül, mindig nagy ügy. És nincsenek kis ügyek, vagy kevésbé jelentősek. Van, akinek a felfüggesztett börtön is súlyos ítélet.

— És mennyi szerepe van ebben az ügyvédnek?

Dr. Ábrahám László öt éve végezte az egyetemet, azóta a szegedi IV. Ügyvédi Munkaközösségben dolgozik. Az első igazán nehéz éve a tavalyi volt, minden nagy bűnügyben „benne volt” — védte a deszkai rendőrgyilkost, a Gerle sori gyilkost és Tokait, aki feleségét akarta megölni, meg a dorozsmai galéri tagjainak is mentő körülményeket keresett — szóval: olyan védecei is voltak, akik ugyancsak közel jártak a legsúlyosabb ítélethez. És nem azt kapták.

— Mit tettem értük? — kérdez vissza. — Talán azt mondanám el, hogy dolgozom. Először is meg kell ismerkednem a védeccel. De hogyan? Legalább négy-öt találkozás kell, mire kezd őszintén beszélni. Utunk egymással szemközt — s én sokszor azon kapom magam, hogy azt találgatom: hogyan tudott ez az ember ölni? De pörére tud vetkőzni valaki, mire kihajozzuk tettenéig rugóit! Az természetes, hogy mindent meg kell tudnom az esetről, de lehetőleg az emberről is. Az ügyvéd nem a bűncselekményt védi, hanem az embert. És én még nem akadtam össze olyan bűnösökkel, akik megintcsak ugyanazt tennék, amit abban a végzetes pillanatban elkövetett.

Akinek még saját ügyében nem volt szüksége jogi képviselőre, nem is nagyon tudja, mit csinál az ügyvéd. „Beszél, mert megfizették” — vagy: „Szerecsent mosdat” — ilyeneket szoktak mondani munkájá-

ról. Sértő? Az, persze. De a gyilkosra is könnyen kiáltnak halált, mert nem ismerünk minden körülményt, és mert könnyen kéznél van bosszúálló indulatunk.

— Pedig a körülmények sokszor szó szerint érte életbevágóan fontosak, s ezt kell felderítenie az ügyvédnek. Két részeg ember például megvert egy harmadikat. A fogdában józanodtak ki, közben a harmadik meghalt a kórházban. Kell tőlük kérdeznünk, hogy ezt akarták-e? És mégis: embert öltet, az életet pedig visszaadni senki sem tudja. Ami pedig azt illeti, hogy „pénzért beszél”... Tavaly az összes nagy ügyben — mint minden pályakezdő — ki-rendelt védő voltam. Az ilyen pedig ugyancsak kis pénzért beszél. Szeretném remélni, hogy nemcsak fiatal éveimben, de pályámon végig megőrzöm a hitet, hogy segítenem kell az embereknek, s hogy a bűnösben én elsősorban a bajba jutott embert fogom ezután is látni.

— Nem lehet mindig könnyű...

— Nem. Hiszen — és úgy vélem, ez is emberi dolog — én is ítéletet mondok — magamban persze — a védeccel felett. Van, amikor az első pillanatban önmagam kell legyőzni. Hülligámba ügyében dolgoztam például a közelmúltban. Nemcsak tőlük volt felháborító, de viselkedésük mindvégig visszataszító: állandóan egymásra kentek mindent ezek a „bátor fenegegyedek”. De ne irigyelje senki azokat a percek se, amikor ott ül az özvegy a tárgyaláson, és én mentő körülményeket sorolok, keresek a gyilkosnak.

— Mennyit dolgozik?

— Minden ügy más és tavaly több mint 80 bűntetőügyben dolgoztam. Társadalmi megbízásaim is vannak, például a lakásszövetkezetek Csongrád megyei választmányának elnöke vagyok. Aztán egy jogász öröklék tanul, jogeseteket tanulmányoz. Hogy ennyit tudok elvégezni, annak is köszönhető, hogy a munkaközösségben és az Ügyvédi Kamarában szakmailag is segítik a fiatalokat. És bizalom kérdése is, hogy ilyen nehéz eseteket kapok. Ki tudja összeszámolni, mennyit dolgozom? Abba kellett hagynom a sportolást is. Nincs már időm.

Ércbányák „házassága”

A Mecsekben „házasságra” lépett két bánya. Januártól összevont üzemvezetés irányítja az Ércbányászati Vállalat 1-es üzemét, ahonnan először került napszínpadra Magyarországban uránérc és az ifjú óriást, az egykori Petőci-pusztán épített IV-es üzem, amelynek ez lesz az első termelési éve. A másfél évtizedes múltú visszatekintő mecseki uránércbányászat életében ez az esemény azért jelentős, mert ezzel megkezdődött az elsőként nyitott mecseki ércbánya „nyugalomba” vonulása. Természeti kincse lassan kimerül. A következő másfél év alatt fokozatosan csökken, majd leáll a termelése. Az emberek és a még használható berendezések átvándorolnak új helyükre, s 1972 közepétől már csak az utód termel.

A Petőci-bánya építése hét év alatt valósult meg, ami a magyar bányaeépítés történetében példátlan. Korszakosságát tekintve az első közé tartozik.

Mezőgazdasági gépek téli javítása

Készül a terv a gépesítés fejlesztésére

A hosszúra nyúló téli napok lehetőséget adnak arra, hogy a mezőgazdasági gépek üzemében ilyenkor alaposan felkészüljenek a tavaszra, rendbehozzák, kijavítsák az erő- és munkagépeket. Az évről évre krónikusnak tűnő alkatrészhiány is arra ösztönzi az üzemeket, hogy amikor kifagy az eke a földből, tavasz kezdetéig valamennyi erő- és munkagép vizsgáltassanak felül, javíttassanak ki.

A téli napok azonban nemcsak erre jók, hanem arra is, hogy kidolgozzák, megvitassák a fejlesztési terveket. Hiszen köztudott, egy-egy nagyobb birtokon, termelőszövetkezetben vagy állami gazdaságban nemcsak évekre előre, hanem több évre, évtizedekre is tekintenek, s terveznek. Így a gépesítésnek is készült a fejlesztési terv. 1960-tól napjainkig mérik fel, hogy az állami birtokokon milyen is jelenleg a helyzet, különös tekintettel arra, hogy 1975-ig milyen erő- és munkagépeket szerezzenek be az üzemek, milyen gépeket selejtezzenek ki, nem utolsósorban az állattenyésztés színvonalának javulásával, a modern állattenyésztési telepek gépesítésének követelményeit is számításba veszik. Nemcsak azért fontos ez, mert a valódi nagyüzemi állattenyésztéshez korszerűbb épületek jöttek létre, vagy épülnek, hanem azért is, mert az urbanizáció következtében egyre kevesebben maradnak a mezőgazdaságban, mi tagadás, egyre kevesebben vállalkoznak az állattenyésztői feladatra, így többek között a tehének fejésére is.

A szakosodás speciális gépeket is követel. Mindezeket tehát alaposan számba kell venni, megtervezni, s a vásárlásokat az adottságokhoz,

a pénzügyi keretekhez igazítani. Csongrád megye állami gazdaságaiban jelenleg 500 traktort, 89 kombájt, 895 traktoregységet tartanak nyilván, s az elkövetkezendő években több mint 400 millió forintot szeretnének gépi beruházásokra költeni.

A téli napok máris hasznos tapasztalattal szolgálnak. Ugyanis az eddigi gyakorlat szerint ilyenkor, ha kellett, ha nem, valamenyny erőgépen elvégezték a főjavítást. Mostantól kezdve más rendszerrel „gyógyítják meg a gépeket”, ugyanis csak azok az erőgépek ke-

rülnek „boncasztalra”, amelyeknél ez elengedhetetlen. Az alkatrészhiány, másrészt a gépek jobb kihasználása megköveteli, hogy csak végső esetben, mintegy 2 ezer normálhold után javítsák ki a legtöbb gépet. Igaz, valamennyit a téli napokban átvizsgálnak, s műszaki szakemberek állapítják meg, hogy milyen állapotban van, az állomány egy részét folyó javításra rendelik (kiseb hibák, alkatrészek ki-javítása) és csak a legsúlyosabbakra költenek nagyobb összegeket.

Sz. L. I.

Balesetek — tavaly

Egyre több végződik halállal

Következtetések

Amióta leesett a nagy hó — és ennek már egy hete — nem történt az utakon súlyos vagy halálos baleset a megyében. A tény meglepő, hiszen egy éve éppen a tél követelte a legtöbb áldozatot. Amennyire örülhetünk a mostani nyugalomnak, annyira szomorúak a tavalyi baleseti statisztikai adatok. 1970-ben 1731 közúti baleset történt a megyében.

Ha ezt a számot összevetjük az 1969-es esztendő adataival, a növekedés nem is tűnik túlságosan nagynak. Mindössze 3,6 százalékkal. Ez magyarázható a gépjárművek számának emelkedésével is. Az viszont már igen

elgondolkodtató, hogy a halálos kimenetelű balesetek száma 42-ről 72-re emelkedett.

476 balesetet a személygépkocsi-vezetők, 460-at motorosok okoztak. Viszont a megyében 10 ezer személyautóra „csak” 37 ezer motorkerékpár jut.

Az összeütközéseknek többnyire a kerékpárosok és a gyalogosok a szenvedő alanyai. Mégis nagyon sokszor éppen ők a hibások. A kerékpárosok főként a szabálytalan kanyarodásban „tűnnek ki”. A 72 halálos baleset közül 26 esetben kerékpáros vagy gyalogos volt az áldozat. És még rosszabb az arány, ha a súlyos sérültek listáját nézzük. Sajnos, ez sem rettentí el a kerékpárosokat és a gyalogosokat a szabálytalankodásoktól.

A járművek többször a sebesség helytelen megválasztása miatt okoztak balesetet. A szabálytalan kanyarodás csak a gyorskanyar után következik. Az elsőbbségi jog meg nem adása — amely 1969-ben még az első helyen volt — a harmadik helyre esett vissza a baleseti okok sorában. Még mindig magas a jobbkezes-szabály helytelen értelmezéséből származó karambolok száma. Figyelmet érdemel az is, hogy az ittas vezetés és a műszaki hibák is nagyon sok balesetet okoztak.

A szerencsétlenségek mintegy 60 százaléka Szegeden és a szegedi járásban történt. A megyeszékhely 33,2 százalékkal vezet Csongrád megyében. Legveszélyesebbeknek a városokon átvető főbb közlekedési utak, az Algyő—Szeged közti út és az E 5-ös bizonyultak. A nagylaki határátkelőhely megnyitása óta a 43-as úton is egyre nagyobb a forgalom. Így ott is egyre több a baleset. Makó területén például 25,6 százalékkal nőtt számuk egy év alatt.

Mindez azt bizonyítja, hogy óvatossággal, megfontoltan kell vezetni. Hiszen a felelőtlenül rohanók nemcsak saját, hanem mások életével is játszanak.

Sz. L.

Versengő hét vége

Képernyő

Bizonytalan indulatok vezetik a ceruzát. Végigülve, jegyzetelve a csendes vasárnap délutánt, estét, a program zavarbaejtő. Az embernek szívesen támad meg, el is hallgatná, igyekszik tárgyalgós maradni, rossz természetének buta háborgása elnyelni, de tart tőle az elnyelt indulatok megülni a gyomrát, oda az őszinteség. Márpedig tévéről csevegni csak őszintén érdemes.

Indulataim vannak a Váci Mihály szavalóversenyéről. Amatőr versmondók vetélkedőjéről. A tavasszal fiatalon, 45 évesen meghalt kitűnő költő posztumusz kötete most került az olvasó kezébe (A sokaság fia), a televízió pedig szavalóversenyt írt ki emlékére. Ezek után természetes, hogy az első fordulóban egyetlen költeményt sem hallottuk? Vagyis a versenynek „nem voltak feltételei”. költőiségei, legfeljebb az életkor: 16—26 év. Ennek következtében tanácsolták el az egyik „gyönyörűen szavaló” 13 esztendő fiút — aki a nézők mellesleg így látatlanból is kíváncsiá tette. Mert a mezőny nem ígérkezik félelmetesnek. Horvát János riportert szerint 504 jelentkezőből választották ki a 30 szereplőt, közülük 6 zsűriével megegyezően, s ugyanennyi közfelkiáltással (a televízió levelező nézőinek véleményével) jut a döntőbe. Az első menetben két szegedi fiatal állt mikrofon elé. Felkete Gizella és Maday Emőke, a Minerva Színpad tagjai. A zsűri látványos tanakodás után a hajdúböszörményi Harsányi Ágnes jutott tovább (észravehetően a jobb Maday Emőke ellenében), mert „nehezebb”,

súlyosabb verset választott”. József Attila Levegőt! című költeményét. (Rossz rágon-dolni, ha például a Zalán futását választja.) Vagyis: a Váci szavalóverseny első fordulójából egy József Attila-vers került ki győztesen?

Indulataim csitították a Hét tudós jóvendőit. Európa-szerzte bizalmat szavaztak az új évtizednek, melyből alig több mint tíz napot élünk le, s a közvélemény most Angela Davis életéért harcol, miközben a baszk hazafiakat megmentette, s messze meg a béke Vietnámban, vagy a közel-keleti olajfák alatt. Victor Vasarely viszont megszívlelendő igazságot mondott Párizsból: minden kort a saját művésze életét, szolgált ki, csak a mai ember csillapítja kultúrsumját a múltból. Vitray Tamás okosan szölt közbe: a hiba nemcsak a kö-zönség, a művészek készülé-kében is keresendő.

A Rátóczy Róbert Rhythmus Revü derüvel, valóban örök-zöld slágerekkel és néhány tompa szóviccel választott a jóvendők aggályaira. Rátóczyt nézve-hallgatva nincs okunk az elszontyolodásra. Pergő nyelve a sportriportér, mosolya egy szende rapirtierisé, stílusa, műfaja milliós.

A Kicsoda-micsoda? stábja valószínűleg komoly esélyekkel indul majd a sportolók idei fair-play díjáért, ha csak addigra ki nem derítik, hogy a bikavágómalhoz hasonlón: a harkochba sem sport Királyhegyi Pál és Fejér István viszont szellemes versenyzéssel feltalálta, miként nyerhetnek 1200—1200 forintot úgy, hogy a közönség is nyerjen, jól szó-

rakozzon. Különösebb indulatokat nélkülözött le az esti tévésínház, Vrana Crncevic A sirigtartó barátság címsorát. A mű groteszkje. Aki látta, valószínűleg tudja, mennyit raktározon el, tartson meg belőle útravalónak.

N. I.

A tisztaszoba. A mai faluról készítette Vinkler György negyvenöt perces filmjét. Egy státuszszimbólum, a tisztaszoba ürügyén kérdezve végig az ország legkülönbözőbb tájegységei fiatalok lakóit, öröket és fiatalokat. A fölött kérdés-jónak bizonyult: a valami-kor rangot jelentő tisztaszoba egy életforma elengedhetetlen velejárója volt, egy olyan életforma, amely éppen napjainkban van bomlóban, változóban, átalakulóban. A múlt és jövő feszültsége a képszerű-készítésben is tükröződik: az úton haladó autó visszapillantó tükrében az elfutó, elhagyott táj látszik. A képsorok mögött egy ország élete vajdúdik: a társadalmi és gazdasági változásoknál lassabban, néhol fájdalmasan születtek, alakultak emberi tudat.

A rendező Szegedről indult: a pesti képzőművészeti középiskola után került a tévéhez, ahol előbb gyártás-vezető volt. Elvégezte az Újságíró Főiskolát, most az esti egyetem filozófiai szakot hallgat. A Panríkázó Medgyes után ez már másodikként figyelemre méltó rendezése. Lakásszociológia? Néprajz? Falukutatás? A film profimunka: szociológiai érdeklődéssel és felelősséggel készült.

Kulka Eszter